

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL R. L. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. liepos 31 d. Nr. 242-312
Vilnius

Lietuvos bankas 2019 m. birželio 21 d. gavo pareiškėjos R. L. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2018 m. gegužės 14 d. eismo įvykio metu susidūrė Rusijos piliečiui V. D. (V. D.) (toliau – automobilio savininkas) priklausantis pareiškėjos vairuojamas automobilis „AUDI A8“ (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)) ir L. G. vairuojamas automobilis „AUDI A8“ (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)), abu automobiliai buvo apgadinti (toliau – įvykis). Vairuotojai užpildė eismo įvykio deklaraciją, o atsakomybę už eismo įvykį savo parašu patvirtino Laimonas Galinaitis. Pareiškėja apie įvykį informavo draudiką, tačiau draudikas informavo draudimo išmoką mokėsiantis tik pareiškėjos vairuoto automobilio savininkui.

2018 m. gegužės 26 d. Algirdo Vėgėlos individuali įmonė (toliau – turto vertintojas) parengė pareiškėjos vairuoto automobilio Vertinimo ataskaitą Nr. 180512 (toliau – Vertinimo ataskaita) ir pateikė ją draudikui. Turto vertintojas apskaičiavo ir Vertinimo ataskaitoje nurodė automobilio rinkos vertę, orientacines remonto išlaidas, nuostolius, patirtus per eismo įvykį.

2018 m. birželio 28 d. pareiškėja pateikė draudikui paklausimą dėl žalos atlyginimo ir teiravosi, dėl kokių priežasčių jai nėra atlyginti dėl įvykio patirti nuostoliai ir kt.

2018 m. liepos 10 d. raštu draudikas informavo pareiškėją, kad Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. Draudikas taip pat teigė, kad, pagal TPVCAPDĮ 16 straipsnio 4 punktą, atsakingas draudikas moka išmoką, jeigu transporto priemonės valdytojui dėl padarytos žalos nukentėjusiam trečiajam asmeniui atsiranda civilinė atsakomybė, gavus nukentėjusiojo trečiojo asmens pretenziją. Draudiko turimais duomenimis, per įvykį nukentėjęs trečiasis asmuo yra ne pareiškėja, o kitas asmuo, kuris pretenzijos nepateikė. Draudikas taip pat nurodė pareiškėjai, kad ji nėra pateikusi rašytinio įgaliojimo atstovauti trečiojo nukentėjusiojo asmens interesams.

Atsižvelgdama į draudiko atsakymą, pareiškėja pateikė jam 2018 m. spalio 4 d. rašytinį įgaliojimą, kuriame automobilio savininko vardu pareiškėja nurodyta kaip įgaliota atstovauti automobilio savininkui santykiuose su draudiku ir gauti draudimo išmoką (toliau – Įgaliojimas Nr. 1), tačiau draudimo išmoka pareiškėjai nebuvo išmokėta.

2019 m. vasario 19 d. pareiškėjos atstovas kreipėsi į draudiką su prašymu informuoti, dėl kokių priežasčių nukentėjusiam asmeniui nėra išmokama draudimo išmoka, ir nurodė, kad pagal 2019 m. sausio 15 d. įgaliojimą Nr. 77 A A 653627 (toliau – Įgaliojimas Nr. 2), kuris buvo pateiktas kartu su minėtu kreipimusi, pareiškėja turi teisę gauti draudimo išmokas. Atstovas taip pat paprašė draudiko pateikti jam žalos medžiagą.

2019 m. kovo 4 d. raštu draudikas atsakė į pareiškėjos atstovo prašymą: paaiškino, kad, pagal TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalį, išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. Draudikas teigė,

kad, pagal TPVCAPDĮ 16 straipsnio 4 punktą, atsakingas draudikas moka išmoką, jeigu transporto priemonės valdytojui dėl padarytos žalos nukentėjusiam trečiajam asmeniui atsiranda civilinė atsakomybė, gavus nukentėjusio trečiojo asmens pretenziją. Draudiko turimais duomenimis, nukentėjęs trečiasis asmuo yra automobilio „AUDI A8“ savininkas, todėl, negavus jo pretenzijos, 2018 m. spalio 10 d. buvo priimtas sprendimas atsisakyti mokėti draudimo išmoką ir pareiškėja buvo apie tai informuota. 2018 m. lapkričio 5 d. pareiškėja pateikė jos gautą laišką su automobilio savininko Įgaliojimu Nr. 1 jai atstovauti sprendžiant draudimo išmokos klausimus ir gauti draudimo išmoką. Įgaliojime esantys įrašai ir parašas, anot draudiko, nesutapo su Vertinimo ataskaitoje pateiktoje 2018 m. gegužės 26 d. užduotyje turto vertinimui (toliau – Užduotis) esančiais automobilio savininko įrašu ir parašu.

Draudikas teigė palyginęs Užduotyje, Įgaliojime Nr. 1 ir Įgaliojime Nr. 2 esančius įrašus ir pastebėjęs, kad už automobilio savininką rašė ir pasirašė skirtingi asmenys, todėl, turėdamas abejonių dėl įgaliojimo tikrumo, išsiuntęs paklausimą Įgaliojimą Nr. 2 sudariusiai Maskvos miesto notarei, pastaroji atsakė Įgaliojimo Nr. 2 nesudariusi. Vadovaudamasis šiais duomenimis draudikas nurodė nekeisiantis priimto sprendimo ir nepateiksiantis pareiškėjos atstovui žalos bylos dokumentų.

Pareiškėja nesutiko su draudiko atsakymu ir kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti vartojimo ginčą ir rekomenduoti draudikui pripažinti įvykį draudžiamuoju, apskaičiuoti ir išmokėti draudimo išmoką. Pareiškėja nurodė eismo įvykio metu vairavusi automobilį „AUDI A8“ ir apie eismo įvykį pranešusi draudikui, tačiau pastarasis nurodė, kad draudimo išmoką mokės ir informaciją apie žalos reguliavimą pateiks tik automobilio savininkui. Nors pareiškėjos atstovas pateikė draudikui automobilio savininko Įgaliojimą Nr. 2, pagal kurį pareiškėja yra įgaliota atstovauti automobilio savininkui draudimo bendrovėse, gauti išmokas ir kt., tačiau draudikas įgaliojimo nepripažįsta ir teigia, jog Įgaliojimą Nr. 2 patvirtinusi notarė informavo tokio įgaliojimo neišdavusi. Pareiškėja teigė bandžiusi susisiekti su minėta notare, gauti patvirtinimą ar kitokį dokumentą, tačiau jokios informacijos notarė nesuteikė, todėl pareiškėja mano, kad draudikas nepagrįstai atsisako teikti informaciją apie žalos bylą ir nemoka draudimo išmokos.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas dėl pareiškėjos kreipimesi nurodytų motyvų ir reikalavimo pagrįstumo. Draudikas iš esmės rėmėsi 2019 m. kovo 4 d. ir 2018 m. liepos 10 d. raštuose nurodytomis aplinkybėmis ir teigė, kad pareiškėjos pateikti dokumentai galimai yra suklastoti, siekiant gauti draudimo išmoką už įvykio, kuris, draudiko nuomone, buvo inscenizuotas, metu patirtą žalą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl pareiškėjos teisės kreiptis į draudiką su pretenzija dėl žalos atlyginimo ir gauti draudimo išmoką. Pareiškėja mano turinti teisę atstovauti automobilio savininko interesams ir gauti žalos bylos medžiagą ir draudimo išmoką, tačiau draudikas teigia nemokėsiantis draudimo išmokos, nes nėra gavęs nukentėjusio trečiojo asmens (automobilio savininko) pretenzijos dėl žalos atlyginimo ar automobilio savininko įgaliojimo pareiškėjai pateikti jo vardu pretenziją dėl žalos ir gauti draudimo išmoką.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sistemos funkcionavimo teisiniai pagrindai ir principai yra reglamentuojami TPVCAPDĮ nuostatomis. TPVCAPDĮ 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad draudimo išmoka – draudiko ar Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuro (toliau – Biuras) mokama nukentėjusiam trečiajam asmeniui pinigų suma arba kita sutarta išmokos mokėjimo forma, skirta žalai asmeniui, turtui ir (ar) neturtinei žalai atlyginti. To paties straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad draudžiamasis eismo įvykis – eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti mokama išmoka. Eismo įvykio žala, vadovaujantis to paties straipsnio 5 dalimi, yra per eismo įvykį padaryta žala nukentėjusio trečiojo asmens turtui, nukentėjusiam trečiajam asmeniui ir (ar) neturtinė žala arba žala, kuri atsirado vėliau kaip eismo įvykio padarinys. Nukentėjusiu trečiuoju asmeniu to paties straipsnio 15 dalies pagrindu laikomas asmuo, kuriam per eismo

įvykį padaryta žala ir kuris šio įstatymo nustatyta tvarka turi teisę kreiptis dėl žalos atlyginimo.

Bylos duomenys patvirtina, kad per įvykį dėl kito automobilio vairuotojo kaltės buvo apgadintas pareiškėjos vairuotas automobilis, tačiau byloje nėra duomenų, patvirtinančių, kad pareiškėja yra teisėta automobilio valdytoja. Iš draudiko pateiktų duomenų matyti, kad automobilis yra registruotas ne pareiškėjos, o kito asmens, Rusijos piliečio, vardu. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad dėl draudžiamąjo eismo įvykio nukentėjęs trečiasis asmuo, kuriam TPVCAPDĮ nustatyta tvarka turi būti mokama draudimo išmoka, yra ne pareiškėja, o jos vairuoto automobilio savininkas.

Pažymėtina, kad įvykio pripažinimas draudžiamuoju eismo įvykiu pagal TPVCAPDĮ yra siejamas pirmiausia su nukentėjusio trečiojo asmens pretenzijos dėl žalos atlyginimo pateikimu. TPVCAPDĮ 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo, norėdamas gauti išmoką iš draudiko ar Biuro, pats ar per savo atstovą per 3 darbo dienas po eismo įvykio dienos privalo raštu pranešti apie eismo įvykį atsakingam draudikui arba, TPVCAPDĮ nustatytais atvejais, Biurui, išskyrus atvejus, kai pranešti apie eismo įvykį jis negali dėl svarbių priežasčių. Nukentėjęs trečiasis asmuo pats ar per savo atstovą privalo pateikti pretenziją dėl padarytos žalos, eismo įvykio dalyvių pasirašytą deklaraciją ar kitą eismo įvykio dalyvių pasirašytą dokumentą apie įvykio aplinkybes, jei į eismo įvykio vietą nebuvo kviesta policija, taip pat pateikti informaciją ir turimus dokumentus apie kaltininką, eismo įvykio aplinkybes ir dokumentus, įrodančius per eismo įvykį padarytos žalos faktą, taip pat leisti susipažinti su dokumentais, galinčiais patvirtinti padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį.

TPVCAPDĮ 13 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo pretenziją dėl padarytos žalos gali pateikti atsakingam už padarytą žalą asmeniui, tiesiogiai Europos Sąjungos valstybės narės ar užsienio valstybės draudimo įmonei, apdraudusiai kaltininko civilinę atsakomybę, atsakingo draudiko atstovui pretenzijoms nagrinėti arba, TPVCAPDĮ nustatytais atvejais, Biurui ar Biuro atstovui.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 32 punkte įtvirtinta TPVCAPDĮ nuostatoms iš esmės analogiška nuostata: pageidaujantis gauti draudimo išmoką nukentėjęs trečiasis asmuo turi pateikti atsakingam draudikui arba, TPVCAPDĮ nustatytais atvejais – Biurui, pretenziją atlyginti žalą (nuostolius). Pagal Taisyklių 47 punktą, draudimo išmoka mokama, kai nustatomas atsakingas dėl žalos padarymo asmuo (išskyrus TPVCAPDĮ nustatytus atvejus), draudžiamąjo įvykio faktas, aplinkybės ir žalos dydis. Atsakingas draudikas ar Biuras moka draudimo išmoką nukentėjusiam trečiajam asmeniui, jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo ar jo atstovas įvykdė TPVCAPDĮ nustatytas pareigas: pateikė atsakingam draudikui arba Biurui pretenziją ir bendru eismo įvykio dalyvių sutarimu užpildytą ir pasirašytą eismo įvykio deklaraciją ir kt.

Nurodytas teisinis reglamentavimas suponuoja, kad draudikas teisę ir pareigą spręsti dėl draudimo išmokos mokėjimo įgyja gavęs trečiojo nukentėjusio asmens arba jo atstovo pretenziją. Pažymėtina, kad nei TPVCAPDĮ, nei Taisyklės nenustato turinio ir formos reikalavimų nukentėjusių trečiųjų asmenų įgaliojimams kitiems asmenis, suteikiantiems teisę gauti draudimo išmokas ar su draudžiamuoju įvykiu susijusią informaciją, todėl vertinant ginčo aplinkybes vadovaujamas bendrosiomis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso Antrosios knygos nuostatomis.

Pagal Civilinio kodekso 2.137 straipsnio 1 dalį, įgaliojimu laikomas rašytinis dokumentas, asmens (įgaliotojo) duodamas kitam asmeniui (įgaliotiniui) nustatant ir palaikant santykius su trečiaisiais asmenimis. Vadovaujantis Civilinio kodekso 2.138 straipsnio 1 dalimi, notarine forma patvirtinamas įgaliojimas sudaryti sandorius, kuriems būtina notarinė forma (1 punktas), įgaliojimas fizinio asmens vardu atlikti veiksmus, susijusius su juridiniais asmenimis, išskyrus įstatymų numatytus atvejus, kai leidžiama duoti kitokios formos įgaliojimą (2 punktas), ir įgaliojimas, kurį fizinis asmuo duoda nekilnojamajam turtui valdyti, juo naudotis ar disponuoti (3 punktas). Kaip minėta, transporto priemonių civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą reglamentuojantys teisės aktai nereglamentuoja įgaliojimų formos ir turinio reikalavimų, jų išdavimo tvarkos, taigi, nukentėjęs trečiasis asmuo (pareiškėjos vairuoto automobilio savininkas), norėdamas įgalioti pareiškėją atstovauti jo interesams santykiuose su draudiku (kuris yra juridinis asmuo), vadovaudamasis Civilinio kodekso 2.137 straipsnio 1 dalies 2 punktu, turi išduoti pareiškėjai notaro patvirtintą įgaliojimą.

Iš bylos duomenų matyti, kad Įgaliojimas Nr. 1, kuris pasirašytas pareiškėjos

automobilio savininko vardu, yra paprastos rašytinės, o ne notarinės formos, todėl manytina, kad draudikas, vadovaudamasis vien tik Įgaliojimu Nr. 1., neturėjo pagrindo pareiškėjos pretenzijos laikyti pateikta atstovaujant nukentėjusiam trečiajam asmeniui, kaip jis yra apibrėžiamas TPVCAPDĮ nuostatose, ir neturėjo pagrindo mokėti pareiškėjai draudimo išmokos, atlyginančios jos vairuotam, tačiau kitam asmeniui priklausančiam automobiliui padarytą žalą.

Iš bylos duomenų matyti, kad, draudikui atsisakius draudimo išmoką išmokėti pareiškėjai, pareiškėjos atstovas kreipėsi į draudiką su pretenzija ir pateikė notarinės formos įgaliojimą (originalas – rusų kalba), ant kurio yra ranka užrašyti pareiškėjos vairuoto automobilio savininko inicialai ir parašas, taip pat įrašas „Notarė L. V. Vasiljeva“, šalia jo – parašas ir herbinis antspaudas: „Maskvos miesto notarė L. V. Vasiljeva“. Įgaliojime Nr. 2 nurodyta, kad pareiškėjos vairuoto automobilio savininkas įgalioja pareiškėją valdyti jam priklausančią transporto priemonę ir ja disponuoti, būti atstove vidaus reikalų institucijose, draudimo organizacijose ir kitose administracinėse, valstybinėse, visuomeninėse įstaigose, taip pat, atsitikus kelių eismo įvykiui, atlyginti žalą tretiesiems asmenims, gauti priklausančias žalos atlyginimo sumas ir kt.

Draudikas teigė negalintis vadovautis Įgaliojimu Nr. 2, nes jam kilo abejonių dėl jo originalumo. Draudiko nuomone, palyginus Užduotyje, Įgaliojime Nr. 1 ir Įgaliojime Nr. 2 padarytus įrašus matyti, kad už automobilio savininką pasirašė skirtingi asmenys. Atsižvelgdamas į tai, draudikas teigė išsiuntęs paklausimą Įgaliojime Nr. 2 nurodytai notarei, o ši nurodė, kad tokio įgaliojimo nėra rengusi. Draudiko nuomone, šios aplinkybės suteikia pagrindo manyti, kad Įgaliojimas Nr. 2 gali būti suklastotas, todėl ir buvo priimtas sprendimas nemokėti pareiškėjai draudimo išmokos.

Siekdamas pagrįsti savo sprendimą atsisakyti mokėti pareiškėjai draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjos vairuotam automobiliui per įvykį padarytą žalą, draudikas pateikė Įgaliojimo Nr. 1, Įgaliojimo Nr. 2 ir Užduoties kopijas. Įvertinus Įgaliojime Nr. 1, Įgaliojime Nr. 2 ir Užduotyje padarytus pareiškėjo vardo ir pavardės įrašus bei parašus, net ir neturint specialiųjų žinių reikalaujančių ekspertinio pobūdžio išvadų, kyla abejonių dėl padarytų įrašų originalumo, t. y. ar visus įrašus įrašė ir parašus padėjo tas pats asmuo. Įvertinus šiuos dokumentus, sutiktina su draudiko nuomone, kad įrašai galimai yra padaryti skirtingų asmenų: visuose minėtuose dokumentuose gana akivaizdžiai skiriasi parašai, Užduotyje padarytas vardo ir pavardės įrašas (rašysena) pastebimai skiriasi nuo padarytų Įgaliojimuose Nr. 1 ir Nr. 2. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad draudikui pagrįstai kilo abejonių dėl pateiktų įgaliojimų originalumo ir pareiškėjos teisės atstovauti automobilio savininko interesams pagrindo.

Grįsdamas savo poziciją, draudikas taip pat pateikė paklausimo notarei, kuri nurodyta Įgaliojime Nr. 2 kaip jį patvirtinusi, kopiją ir elektroninio laiško su notarės atsakymu kopiją. Iš pateiktų duomenų matyti, kad draudikas, siekdamas įsitikinti Įgaliojimo Nr. 2 tikrumu, jį neva patvirtinusi notarės interneto svetainėje nurodytu kontaktiniu el. paštu išsiuntė paklausimą: nurodė Įgaliojimą Nr. 2 individualizuojančius požymius (registro ir blanko numerius) ir pasiteiravo, ar notarė yra patvirtinusi tokį pareiškėjos vairuoto automobilio savininko vardu sudarytą įgaliojimą. Notarė elektroniniu paštu pateikė atsakymą ir nurodė tokio įgaliojimo netvirtinusi.

Lietuvos banko nuomone, bylos duomenų visuma leidžia pagrįstai abejoti, ar pareiškėjos vairuotojo automobilio savininkas, kuris laikytinas nukentėjusiu trečiuoju asmeniu, yra išreiškęs valią dėl jo atstovavimo draudikui tiriant įvykio aplinkybes ir yra įgaliojęs pareiškėją gauti jam priklausančią draudimo išmoką. Manytina, kad draudikas, atsižvelgdamas į nustatytas aplinkybes, pagrįstai laikė, kad nukentėjęs trečiasis asmuo (pareiškėjos vairuoto automobilio savininkas) nėra pateikęs pretenzijos dėl žalos atlyginimo TPVCAPDĮ ir Taisyklėse nustatyta tvarka, ir atsisakė išmokėti pareiškėjai draudimo išmoką, antraip draudikas išmokėtų draudimo išmoką asmeniui, kuris per įvykį nepatyrė jokios žalos.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos R. L. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavaduojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas